

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри ФМФР
Баранова В. Г.
“ ____ ” _____ 2018 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.03050801 “Фінанси і кредит”

за темою:
«Проблеми та перспективи розвитку автотранспортного страхування в
Україні»

Виконавець:
студентка фінансово-економічного
факультету

Чуденко Неля Сергіївна

/підпис/

Науковий керівник:
старший викладач

Бондаренко Павло Валерійович

/підпис/

Одеса 2018

АНОТАЦІЯ

випускної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавра

Чуденко Неля Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

“Проблеми та перспективи розвитку автомобільного страхування в Україні”

(назва випускної роботи)

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік

Випускна робота складається з трьох розділів.

У роботі розглядаються необхідність і сутність страхування автотранспортних засобів, особливості здійснення видів страхування автотранспортних засобів. Зроблено аналіз розвитку страхування автотранспортних засобів в Україні та на прикладі СК «Арсенал страхування». Пропонуються основні напрями удосконалення страхування автотранспортних засобів в Україні, зокрема: вдосконалення законодавчої бази, розробка програм інформування населення про страхові послуги з метою підвищення страхової культури громадян, підвищення рівня довіри до страхових компаній тощо.

Ключові слова: страхування автотранспортних засобів, обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів, страхування «Зелена карта».

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АВТОТРАСПОРТНОГО СТРАХУВАННЯ.....	5
1.1. Сутність та економічна необхідність автотранспортного страхування	5
1.2. Загальна характеристика проведення автотранспортного страхування	11
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА АВТОТРАСПОРТНОГО СТРАХУВАННЯ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».....	31
2.1. Оцінка сегменту автотранспортного страхування на страховому ринку України.....	31
2.2. Оцінка автотранспортного страхування СК «Арсенал Страхування».....	38
2.3. Застосування економіко-математичної моделі для прогнозування розміру страхових платежів з КАСКО в Україні	
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ АВТОТРАСПОРТНИХ ЗАСОБІВ В СК «Арсенал Страхування»	36
3.1. Проблеми розвитку страхування автотранспортних засобів в Україні	36
3.2. Основні напрями вдосконалення страхування автотранспортних засобів в СК «Арсенал Страхування».....	48
ВИСНОВКИ.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	62

ВСТУП

Актуальність теми. Актуальність розвитку автотранспортного страхування випливає з того, що швидке зростання парку автомобілів в Україні зумовлює збільшення числа дорожньо-транспортних пригод та пов'язаних з ними збитків, заподіяних життю, здоров'ю, майну громадян. Кожного дня кількість аварій на дорозі тільки збільшується, з чого робимо висновок, що незастрахована машина – втрачена машина.

Страхування наземного транспорту займає найбільшу частку у структурі страхового ринку України, а, отже, його стан значно впливає на загальний розвиток ринку страхування в Україні, що зумовлює необхідність його детального аналізу та відокремлення основних проблем та загроз, що можуть вплинути на його розвиток, з метою подальшого усунення.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є теоретичне та практичне дослідження особливостей страхування автотранспортних засобів, аналіз основних його видів та визначення на цій основі проблем та перспектив розвитку автострахування в нашій країні, зокрема в СК «Арсенал страхування».

Для здійснення поставленої мети в роботі необхідно вирішити завдання:

- виявити необхідність і сутність страхування автотранспортних засобів;
- визначити особливості основних видів страхування автотранспортних засобів;
- проаналізувати страхування автотранспортних засобів в Україні;
- зробити аналіз страхування автотранспортних засобів в страховій компанії «Арсенал страхування»;
- виявити проблеми страхування автотранспортних засобів в Україні;

- запропонувати основні напрями вдосконалення страхування автотранспортних засобів в Україні.

Об’єктом дослідження є процес страхування автотранспортних засобів.

Предметом дослідження є економічні відносини між страхувальником і страховиком, що виникають в процесі страхування автотранспортних засобів.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та вирішення основних задач даної дипломної роботи було використано широкий спектр методів дослідження, основними з яких є методи теоретичного узагальнення та порівняння; статистичні табличні та графічні методи; методи конкретного та абстрактного; методи системного та комплексного підходу; побудова математичних моделей розрахункових алгоритмів в електронних таблицях “EXCEL”.

Інформаційна база дослідження. В процесі написання роботи були використані нормативно-законодавчі акти, підручники, навчальні посібники, матеріали періодичних видань, річні звіти Національної комісії з регулювання ринків фінансових послуг, фінансова звітність СК «Арсенал страхування» за 2014-2017 рр. опубліковані на офіційному Інтернет-сайті страхової компанії.

ВИСНОВКИ

Автотранспортне страхування необхідно розглядати як комплекс страхових послуг, спрямованих на захист майнових та особистих інтересів, як самих власників автотранспортних засобів, так і третіх осіб (вигодонабувачів), які є безпосередніми учасниками дорожнього руху.

Об'єктом автотранспортного страхування виступає майновий інтерес фізичної чи юридичної особи, пов'язаний з експлуатацією автотранспортних засобів на випадок втрати вартості майна, а також життя, здоров'я, працездатності страхувальника або застрахованих осіб у разі настання страхового випадку.

Досвід розвинутих країн світу засвічує, що автотранспортне страхування займає одне з провідних місць серед майнових видів страхування. Це пояснюється необхідністю мінімізації ризиків, пов'язаних з експлуатацією транспортних засобів.

Найважливіший вид автострахування є ОСЦПВ – обов'язкове страхування цивільної відповідальності перед третіми особами. Для підвищення ліміту виплат по ОСЦПВ автовласник має право заключити добровільний договір – ДСЦПВ.

Найпопулярніший вид автострахування – КАСКО, що являє собою добровільне страхування майнових інтересів клієнта, пов'язаних з володінням, користуванням і розпорядженням транспортним засобом і додатковим обладнанням встановленим на ньому (страхування наземного транспорту).

Зелена картка – різновид автострахування, що є обов'язковим за кордоном.

Пересування за кордоном без поліса «Зелена картка» заборонено.

Найменш розповсюджені види автостраховання: від шкоди, від нещасного випадку, страхування вантажів та багажу.

Ринок автостраховання є найбільш динамічним і ємним серед інших видів страхування і передбачає роботу як у роздрібному, так і в корпоративному секторі. Так, у структурі страхових премій та виплат автостраховання займає більшу частину страхових послуг.

З 2014 року по I півріччя 2017 року зростання страхових премій за усіма видами автостраховання пояснюється в першу чергу не розширенням ринку страхування, а зростання вартості страхових послуг. Збільшення тарифів на автостраховання відбулося через зростання вартості ремонту автотранспортних засобів у зв'язку з девальвацією гривні, що призвело до підвищення вартості страхового поліса.

Таке підвищення тарифів необхідне для забезпечення виконанням страхових зобов'язань, тобто, для забезпечення фінансових гарантій захисту страхувальників, що відбулося за рахунок збільшення страхових сум та ліміту виплат при врегулюванні страхових подій.

Зростання рівня виплат за період 2014 року по I півріччя 2017 року спостерігається в усіх видах автостраховання. Така тенденція із виплатами по автотранспортному страхуванню пов'язана насамперед зі значним коливанням у бік збільшення курсу іноземної валюти відносно національної валюти, що напряму вплинуло на вартість запасних частин, що замінюються при ремонті авто, матеріалів та відповідно вартості робіт.

Найбільшу частку в структурі автотранспортного страхування займає КАСКО, на яке припадає 47,41% до 56,3% страхових премій за аналізований період. ОСЦПВ займає від 37,57% до 39,0%.

Проведений аналіз компанії «АРСЕНАЛ страхування» свідчить про те, що у процесі діяльності фактично збільшує основні фінансові показники, що є дуже хорошим показником рентабельності та може бути прикладом для

більшості інших страхових компаній України.

Не дивлячись на сучасний економічний стан країни, компанія дуже швидко збільшує розміри страхових премій, хоча кількість укладених договорів збільшується з непропорційною швидкістю повільно. Для розширення страхового поля та збільшення надходження страхових платежів компанія впроваджує нові продукти страхування, співпрацює з постійними клієнтами. Залучає нових, забезпечуючи їх комплексним страхуванням.

Виявлено, що обсяг власного капіталу перевищує статутний капітал. Якщо обсяг власного капіталу перевищує обсяг статутного капіталу, таке співвідношення характеризує прибуткову діяльність страховика. Зростання дає змогу страховій компанії здійснювати виплати дивідендів, реінвестувати капітал і т. ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. История автострахования [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smotra.ru/companies/79/blog/169995/>.
2. Безугла В.О. Страхування / В.О. Безугла. — К. : Центр навчальної літератури, 2008. — 582 с.
3. Нескороджена Л.Л. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів в Україні: історичний аспект / Л.Л. Нескороджена // Юриспруденція: теорія і практика. – 2007. – № 3. – С. 19–24.
4. Лосіхін О.О. Проблеми взаємодії держави та страховиків щодо підвищення безпеки дорожнього руху [Електронний ресурс] / О. О. Лосіхін // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2013. – № 1. – С. 101–112. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/jpdf/znpnudps_2013_1_12.pdf
5. Залетов О. Тернистий шлях до європейської правової системи / О. Залетов // Галицькі контракти : діловий тижневик. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників автотранспорту. – 2000.
6. Волосович С.В. Страхування ризиків кредитної сфери : монографія / С.В. Волосович. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 388 с.
7. Шевчук В.А. Страхование гражданской ответственности владельцев автотранспортных средств / Шевчук В.А. – М. : Издательский центр «Анкил», 1998. – 80 с.
8. Закон України «Про страхування» від 07.03.96р. №85/96-ВР. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.
9. Results of the insurers companies in Ukraine [Online], available at: <http://www.forinsurer.com.ua>.
10. Strategy of development of the insurance market of Ukraine for 2012 - 2021 [Online], available at: <http://www.ufu.org.ua/about/activitiesinitiatives/5257>.
11. National Commission for State Regulation in Financial Services Markets /

Market Review [Online], available at: <http://nfp.gov.ua/>.

12. Маргасова В. Г. Актуальні проблеми розвитку страхового ринку України / В. Г. Маргасова, М. В. Дубина, М. В. Туник // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2015. – №2(2). – 219 – 228.
13. Comprehensive program of development of the financial sector of Ukraine until 2020: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine dated June 18, 2015 # 391 [Online], available at: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?Id=18563297>.
14. Підсумки діяльності страхових компаній за 2014 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/files/file00552.pdf>
15. Підсумки діяльності страхових компаній за 2015 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/files/file00565.pdf>
16. Підсумки діяльності страхових компаній за 2016 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/files/sk_%202016.pdf
17. Підсумки діяльності страхових компаній за 9 місяців 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/files/file00631.pdf>
18. Інтернет- журнал зі страхування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/news/18/04/18/35916?hl=%C0%F0%F1%E5%ED%E0%EB> – Назва з екрану
19. Рейтинг страхових компаній зі страхування КАСКО за 9 місяців 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/17/9/42>
20. Рейтинг страхових компаній з обов’язкового страхування відповідальності автовласників (ОСЦПВНТЗ) за 9 місяців 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/17/9/38>
21. Річна звітність страхової компанії «Арсенал страхування» за 2014 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://arsenal-ic.ua/uploads/files/fin_2014_full.pdf

22. Річна звітність страхової компанії «Арсенал страхування» за 2015 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://arsenal-ic.ua/uploads/files/fin_2015_full.pdf
23. Річна звітність страхової компанії «Арсенал страхування» за 2016 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://arsenal-ic.ua/uploads/files/fin_2016_04.pdf
24. Річна звітність страхової компанії «Арсенал страхування» за 2017 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://arsenal-ic.ua/uploads/files/fin_2017_04.pdf
25. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nfp.gov.ua>.
26. Про страхування: Закон України від 7.03.1996 р. №85/96-ВР // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.
27. Ліга страхових організацій України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uainsur.com>.
28. Лепілкин С.В. Продаж страхових послуг за посередництвом автосалонів / Актуальні роблеми економіки. – 2012. - № 2(128).
29. Николенко Н.П. Технологии банковского страхования как система компанией – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nnikolenko.com/index.php?art=29>